

## Beslut

---

**efter kvalitetsgranskning i ämnet slöjd i grundskolans  
högstadium vid Hammarlundens skola 7–9 Syd  
i Hammarö kommun**

## Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Hammarlundens skola 7–9 Syd. Syftet med denna tematiska kvalitetsgranskning är att granska vissa kvalitetsaspekter i ämnet slöjd i grundskolans högstadium.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer: hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar och låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

## Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Hammarlundens skola 7–9 Syd i följande utsträckning:

### **I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?**

Eleverna får i hög utsträckning en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

### **I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?**

Eleverna ges i hög utsträckning möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

### **I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?**

Slöjdämnet omfattas i flera delar av ett jämställdhetsperspektiv.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna.

**Uppföljning**

Huvudmannen ska **senast den 9 december 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogat formulär användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till [skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se](mailto:skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se) eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2025:12688) i de handlingar som sänds in.

## Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

### I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?

Inom denna frågeställning granskas om eleverna får ett aktivt lärarstöd genom hela arbetsprocessen som ger dem möjligheter att utveckla idéer samt utveckla och använda strategier. Vidare granskas om undervisningen är stimulerande, motiverande och utmanande samt om eleverna löpande och tillsammans med läraren får möjlighet till reflektion över process och resultat.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna får i hög utsträckning en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

#### Processinriktat lärarstöd

Granskningen visar att lärarstödet i slöjdundervisningen är processinriktat och sker genom dialog i form av formativ respons.

Lärarstödet är utformat så att eleverna kan utveckla idéer och använda olika strategier för att lösa en uppgift. Lärare och elever uppger att nya arbetsprocesser inleds med att lärare visar olika inspirationskällor för eleverna. Det framkommer i intervju med elever att lärare håller genomgångar och att lärare i materialinriktningen textil exempelvis har visat en film om kända modeskapares logotyper för att ge inspiration då eleverna skulle brodera ett eget monogram. Eleverna har sedan fått träna på olika stygn att brodera och därefter har eleverna fått välja hur de ska arbeta på egen hand. Elever berättar att lärare kan visa uppsydda modeller som eleverna kan välja att tillverka och sedan får eleverna göra skisser, som de visar och samtalar med lärare om, innan de startar med slöjdarbetet. Lärare och elever berättar att lärarna är tydliga med att egna idéer är välkomna och att eleverna uppmuntras till att tänka själva och vara kreativa. Exempelvis berättar elever att lärare inom

materialinriktningen trä och metall kan visa upp ett exempel på en pall, men att det sedan är fritt för eleven att utforma en egen idé, som att ha pallens ben mer vinklade, bränna träet eller karva olika mönster på delar av pallen. Såväl lärare som elever beskriver vidare att eleverna löpande får stöd i att pröva och ompröva olika tillvägagångssätt för att lösa en uppgift på. En elev i materialinriktningen trä och metall berättar till exempel hur hen först fick möjlighet att öva på en teknik för slitsfogar med hjälp av spillvirke från återbrukslådan för att sedan gå vidare med att tillämpa sammanfogningstekniken för ett eget slöjdster. På liknande sätt berättar lärare i materialinriktningen textil att en elev blev missnöjd med sitt tryck och upprepade därför processen flera gånger innan hen nöjde sig. Lärare berättar att det är bra att eleverna känner sig trygga med olika moment och därför övar flera gånger.

Läraren ger eleverna löpande stöd och återkoppling under pågående arbetsprocess. I såväl lektionsobservationer som i intervjuer framkommer det att lärare i båda materialinriktningarna cirkulerar runt i slöjdsalen, ger stöd och återkoppling kontinuerligt när eleverna arbetar samt för dialog med eleverna om hur de ska gå vidare och vad nästa steg är. Exempelvis visade en av Skolinspektionens lektionsobservationer i materialinriktningen trä och metall hur läraren hjälpte en elev att få bättre stöd vid slipning genom att ge inspel om att brädan skulle flyttas närmare snickarbänken. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer i materialinriktningen textil fick en elev hjälp av läraren med att förstå hur tygdelarna som hen klippt ut hängde ihop till en blivande morgonrock. Eleven fick även råd av läraren om vilken del hen skulle fortsätta med som nästa steg i arbetsprocessen. Lärarna uppger att de löpande visar och instruerar hur eleverna kan lösa olika problem, att lärare är noga med att låta eleverna utföra momenten och inte ta över uppgiften. Detta bekräftas i en av Skolinspektionens lektionsobservationer i materialinriktningen textil där en lärare gav förslag till en elev som skulle modifiera ett par byxor i ben och midja. Vidare berättar lärare och elever att det finns mallar i slöjdsalarna och instruktionsfilmer som lärare tillhandahåller samt om det är mycket svårt i ett arbete eller något som elever behöver rätta till så hjälper lärare mer. Elever uppger även i intervju att lärarna i början av ett projekt kan visa filmer med instruktioner, som elever sedan har möjlighet att gå tillbaka till ifall de behöver ytterligare inspel för hur de ska gå tillväga under arbetets gång.

### **Utmanande undervisning**

Granskningen visar att undervisningen är motiverande och utmanande samt att arbetsformerna varierar.

Undervisningen är utformad så att eleverna oavsett kunskapsnivå stimuleras till utveckling. Lärare och elever berättar att eleverna har

möjlighet att utföra arbetet på olika nivåer, exempelvis att välja mellan att sy en kortärmad tröja eller en skjorta och tillverka en pall med sits och snedställda ben eller en enklare sits med raka ben, lägga in ett tryck på tyg eller karva ut detaljer i trä. I intervjuer med elever framkommer det att lärarna framförallt vill se eleverna lyckas med slöjdalster under arbetsprocessens gång och att bedömningen av elevers slöjdförmåga inte enbart bygger på själva slutresultatet. Lärare inom materialinriktningen textil uppmuntrar elever att först prova en teknik på provbitar från en återbrukslåda för att eleven ska känna sig trygg med ett visst moment. Lärare uppger att de vid behov kan hjälpa elever att förenkla arbetsprocessen med ett slöjdalster, exempelvis att använda träpluggar vid sammanfogning för att sammanfoga träytor lättare.

Arbetsformerna varierar så att eleverna får möjlighet att dela erfarenheter med andra elever och utveckla lärandet. I intervjuer med lärare och elever framkommer flera exempel på arbeten när elever får arbeta tillsammans i ett gemensamt lärande. En lärare i materialinriktningen trä och metall berättar att då elever ska tillverka skedar får de först göra ett antal skisser och arbetar sedan i grupp för att tillsammans forma den slutliga skissen för respektive elev. Lärare och elever uppger även att eleverna har fått arbeta i grupp om ett påhittat träslag där de sedan ska redovisa för varandra om ursprung och egenskaper för träslaget, såsom om det är hårt eller mjukt och om träslaget har långa eller korta fibrer. En lärare inom materialinriktningen textil berättar om projekt där eleverna tillsammans tillverkat en vimpelgirland i slöjdgruppen som de sedan satt upp i skolans lokaler som utsmyckning. Vidare berättar elever att slöjdlärarna uppmuntrar eleverna att fråga klasskompisar om hjälp och om de inte tillsammans kommer fram till en lösning så formulerar eleverna en frågeställning till läraren. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer i båda materialinriktningarna uppmuntrade lärarna elever som arbetade med liknande moment att hjälpa varandra i arbetet, vilket exempelvis framkom inom materialinriktningen textil där elever hjälpte varandra parvis med att nåla muddar till klädesplagg, på uppmaning av läraren.

### **Reflektion över process och resultat**

Granskningen visar att undervisningen innehåller moment där eleverna löpande reflekterar över arbetsprocessen och resultat tillsammans med lärare.

Lärarna ställer löpande frågor till eleverna och låter dem utvärdera och bedöma resultatet av sitt arbete. I intervjuer med lärare och elever samt i Skolinspektionens lektionsobservationer framkommer det att elever skriver en digital loggbok i slutet av slöjdlektioner där de beskriver vad de arbetat med, vilka verktyg de har använt och om de stött på problem under lektionen. En lärare beskriver att intentionen är att eleverna genom

loggboken får uppleva arbetsprocessen en gång till. Ett exempel på hur lärarna låter eleverna reflektera över sin process framkom i en av Skolinspektionens lektionsobservationer i materialinriktningen trä och metall. Läraren frågade en elev hur hen tänkte att sitsen till elevens pall skulle se ut och eleven fick sedan förklara och visa hur hoplimmade brädor skulle kunna göras rund. Lärare och elever uppger att eleverna sedan skriver en slutlig reflektion utifrån tidigare anteckningar då eleverna är färdiga med ett slöjdalster. I dokument som Skolinspektionen har begärt in från huvudmannen och i intervju med lärare framkommer det att elever får reflektera över vad de lärt sig, hur arbetsprocessen gått till samt vilka val som eleverna har gjort, men också om hur arbetsinsatsen har påverkat slutresultatet samt om de är nöjda med arbetet. En elev ger under intervju ett exempel på ett arbetsmoment där hen i slutet uppmärksammade ett hack i träet på ett ställe där hen skulle ha kunnat såga lite mer försiktigt för att jämna till. Elever uppger att de tillsammans med reflektionerna även bifogar foton av sina slöjdalster såväl uppfifrån som nerifrån. Elever berättar också att lärare ger återkoppling muntligt och skriftligt på deras reflektioner. Lärare och elever berättar att då elever i årskurs 7 har tillverkat vävda nyckelband så får de även skriva säljande texter om slöjdalster med en produktpresentation och hur de tillverkat den.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

## **I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?**

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning undervisningens innehåll bidrar till att eleverna utvecklar kunskaper om material och metoder utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Vidare granskas om undervisningen utformas så att eleverna får möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och hur de kan använda olika metoder för resurshushållning.

Skolinspektionen bedömer följande: Eleverna ges i hög utsträckning möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

### **Material- och metodkunskap utifrån hållbar utveckling**

Granskningen visar att undervisningen ger eleverna fördjupad förståelse och kunskap om olika material och slöjdmeter utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att få kunskaper om olika materials egenskaper samt hur deras ursprung och framställning kan påverka miljön. En lärare berättar att inom materialinriktningen textil inleder läraren sina lektionspass med ett kort segment där läraren ger information om hur exempelvis material framställs, såsom hur bomull görs till tyg. Läraren berättar även att de gått igenom hur lin framställs från frö till tyg och låtit eleverna känna på lin och linnetyg. Elever berättar i intervju att lärare i materialinriktningen textil har visat garner och lärt dem att garner kan vara olika tjocka beroende på ifall det är syntetgarn eller ullgarn så att elever kan välja material utifrån funktion. Elever uppger att de har samtalat om olika egenskaper hos garner och tyger där de fått se filmer om hur mycket vatten som har använts vid produktion av kläder och hur tyg transporteras samt pratat om att de ska tänka på miljön. Lärare inom materialinriktningen trä och metall berättar att elever fått kunskaper om trästockar från förr där läraren bland annat har tagit med en trästock från ett knuttimrat hus till skolan. Eleverna har fått känna på trästocken samtidigt som läraren har samtalat med eleverna om långsamväxande träd som påverkat trävirkets kvalitet. Elever berättar att en lärare inom materialinriktningen trä och metall berättat om vilka träslag som är bra för miljön och vilket trävirke som håller bra för ett visst slöjdalster, utifrån kvalitet och funktion, till exempel vilka träslag som lämpar sig att vara utomhus. Elever berättar även att de har fått kunskaper om att vissa träslag är hårdare eller mjukare än andra att bearbeta. En lärare berättar att eleverna också har blivit undervisade om virke som kommer från ytterdelen av ett träd eller från kärnan samt hur det kan påverka densiteten hos trävirket, vilket kan påverka hur lätt eller svårt det kan vara att bearbeta materialet.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att få kunskaper om olika slöjdmeter som bidrar till slöjdprodukter som är användbara, välgjorda och håller länge. Lärare och elever uppger att de i slöjdundervisningens materialinriktningar har gått igenom vikten av att fästa trådar, sy sicksacksöm för att tyget ska hålla bättre och att göra knut på tråden om de syr för hand samt att de genom att olja, vaxa eller betsa träytor gör att slöjdalster håller längre. Lärare inom materialinriktningen textil uppger att eleverna får lära sig att exempelvis välja rätt söm till olika tyger såsom att använda trestegs-sicksack på frottétyg och att inte använda stumt stygn på elastiska tyger samt att det är lättare att sy i tyg om eleverna först har strukit det. Rektorn berättar att lärare inom materialinriktningen trä och metall brukar samtala med elever om fördelen med att använda linolja

jämfört med annanolja. Elever uppger att lärarna i båda materialinriktningarna uppmanar dem att vara noggranna i arbetet för att deras alster ska hålla länge. I materialinriktningen trä och metall berättar en elev exempelvis om en pall som hen tillverkat på vilken en skruv var sned och att läraren påpekade för eleven att den inte skulle hålla särskilt länge ifall skruven inte justerades, vilket eleven då gjorde. Elever berättar att de får välja material efter den funktion som ett slöjdalster ska ha och att lärare lärt dem att vissa tygmateriäl är lättare respektive svårare att sy i samt att de inte kan använda vissa träslag till en del funktioner för att det lättare kan spricka. Elever berättar även att de kan använda hantverkstekniker som de lärt sig i skolan för att exempelvis kunna laga hål i kläder eller att såga brädor även på fritiden, vilket elever nämner är grundkunskaper som de alltid kommer att ha med sig i livet. Elever uppger också att de lärt sig att mäta och spika så att de har kunnat sätta upp tavlor hemma. I intervjuer berättar elever att de har slöjdalster kvar hemma, som de fortfarande använder och som håller väl, såsom en pall, en slev, ett par mjukisbyxor och ett förkläde.

### **Reflektion och val under arbetsprocessen utifrån ett hållbarhetsperspektiv**

Granskningen visar att eleverna får reflektera över olika val utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen ger eleverna möjlighet till reflektion över hur det egna arbetet kan påverka miljön. I intervjuer med lärare och elever framkommer det att de är noga med att ta hand om överblivet material i skolans slöjdundervisning. Elever återanvänder material i nya slöjdprojekt där elever uppger att de exempelvis får använda lapp teknik för att sy tygfigurer av stuvbitar från återbrukslådor. Lärare inom materialinriktningen trä och metall uppger att de återanvänder virke från lastpallar i undervisningen och i dokument som Skolinspektionen har begärt in från huvudmannen framgår det att eleverna bland annat använder virket vid tillverkningen av pallar. Lärare berättar att elever också använder sig av återbrukat material vid mindre projekt inom ramen för extrauppgifter och att elever då har tillverkat ätpinnar, stekspadar och fiskedrag med återbrukat material. Ett annat exempel framkom under Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen trä och metall där elever fick lära sig att göra egna träpluggar av spillvirke när de träpluggar som fanns i salen inte var av rätt längd. Lärare och elever berättar att de även övar nya hantverkstekniker i båda materialinriktningar på spillbitar av trä och tygrester, exempelvis för att lära sig borra och sammanfoga. I inkommen dokumentation från huvudmannen framkommer det att lärare har en pågående dialog med eleverna när det gäller materialåtgång och miljöpåverkan även om det inte finns en specifik tid vikt för ett särskilt arbetsområde om hållbar utveckling.

En lärare i materialinriktningen trä och metall berättar att hen lär eleverna att hushålla med resurser och vara sparsamma, exempelvis att inte säga i mitten av trävirke. Elever bekräftar att lärare i respektive materialinriktning går igenom att elever ska placera sina mallar i hörn av material så att inte alltför mycket slöjdmaterial ska gå till spillo. Elever berättar att de inom materialinriktningen textil har sett på och samtalat om filmer som handlar om hållbarhet och om modeindustrins snabbproduktion samt att det går att förändra tidigare klädesplagg till något nytt. Elever beskriver att de i undervisningen har lärt sig att laga olika klädesplagg för hand ifall de gått sönder. Exempel på detta framkom under Skolinspektionens lektionsobservation i materialinriktningen textil där två elever från en annan elevgrupp också deltog för att modifiera en klänning.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom frågeställningen.

## I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

Inom denna frågeställning granskas i vilken utsträckning rektorn organiserar skolans jämställdhetsarbete kopplat till slöjdämnet. Vidare omfattar granskningen lärarnas arbete med jämställdhet i slöjdundervisningen.

Skolinspektionen bedömer följande: Slöjdämnet omfattas i flera delar av ett jämställdhetsperspektiv.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, lektionsobservationer av slöjdundervisningen samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

### Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet

Granskningen visar att rektorn organiserar slöjdämnet så att elever oavsett könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

Rektorn ser till att flickor och pojkar möts i slöjdundervisningen. Rektorn uppger att eleverna läser båda materialinriktningarna växelvis under alla högstadiets årskurser samt att slöjdgrupperna är könsblandade. I dokumentation som Skolinspektionen har begärt in från huvudmannen framgår det att slöjdämnet är indelat i fyra perioder under ett läsår där eleverna läser båda materialinriktningarna varje termin samt att halvklasserna för slöjdundervisningen är heterogena och formas

tillsammans med mentorerna för klasserna. Rektorn uppger att intentionen med skolans slöjdorganisation är att alla elever, både flickor och pojkar, ska få möta båda materialinriktningarna och arbeta med samma arbetsmoment inom slöjdamnet. I inkommen dokumentation från huvudmannen och i intervjuer med lärare och elever framgår att elever har möjlighet att kombinera olika material. Exempelvis framgår det att elever i årskurs 7 tillverkar en egen bandgrind av trä som eleverna sedan väver ett nyckelband till i materialinriktningen textil. I intervjuer med lärare och elever framkommer det ytterligare exempel på kombination av material när elever har tillverkat en pall av trä med en sittdyna av tyg och ringspel i trä med metallkrok och snöre. Av inkommen dokumentation från huvudmannen samt av intervjuer med rektorn och lärare framgår det att slöjdlärare har avsatt tid veckovis för gemensam planering. Rektorn uppger att det finns en intention att försöka arbeta alltmer med slöjd som ett samlat ämne. Av lektionsobservationer framgår det att slöjdsalarna ligger i nära anslutning till varandra, vilket enligt lärare underlättar bland annat för att kombinera olika material. Vidare uppger lärare och elever att eleverna arbetar med slöjdsalster även i en tredje slöjdsal, som de beskriver som en kombinationslokal för båda materialinriktningarna.

### **Jämställdhetsperspektiv i undervisningen**

Granskningen visar att lärarna i viss utsträckning lyfter föreställningar och normer om kvinnligt och manligt med eleverna.

Lärarna synliggör och samtalar endast till viss del med eleverna om olika föreställningar om kvinnligt och manligt. Lärare uppger att eleverna i början av högstadietiden får information om varför skolan har slöjd som ett undervisningsämne och att det är relativt unikt som ämne i skolan. Lärare uppger att de lyfter yrken med eleverna där förmågor från ämnet slöjd krävs och att bland annat kirurger behöver kunna sy eller att VVS-montörer behöver vara händiga. Lärarna berättar också att de på förekommen anledning kan uppmärksamma och samtala om könsstereotypa uppfattningar, som att elever vid broderi har lyft att deras mormödrar eller farmödrar kan brodera. Elever beskriver i intervju att de inte har uppfattat att lärarna pratat med dem om frågor som rör jämställdhet i förhållande till slöjdamnet, till exempel dess historia eller i relation till framtida yrkesval. En elev uppger att lärarna har pratat lite om det historiska perspektivet när de visat olika tekniker och vilka man använde förr i tiden. Elever berättar att de i materialinriktningen textil har fått se en film om mönster och sömnad från Dalarna, för att få inspiration och att filmen visade olika människor som jobbade med detta. Elever ger också ett exempel på att en lärare har berättat att det är viktigt att pojkar också kan sy då pojkarna ibland uttrycker att de tycker materialinriktningen textil kan vara tråkig. Av dokumentation som Skolinspektionen har begärt in från huvudmannen

framgår att lärare vid planering av undervisningen skapar förutsättningar för att både flickor och pojkar ska få prova på en bredd av metoder och tillverka olika slöjdföremål utan att fastna i könstraditionella val. Elever bekräftar i intervjuer att alla elever oavsett kön möter samma hantverkstekniker inom båda materialinriktningar. Elever beskriver också att flickor och pojkar sitter tillsammans i salarna och att det därför finns möjligheter för dem att hjälpa varandra. Lärarna uppger att de tror att elevers kunskapsutveckling i ämnet gynnas av att de varje termin får möjlighet att visa sina styrkor i respektive materialinriktning. Lärarna uppger även att de tror tendensen till skolans positiva betygsutveckling i slöjd, där diskrepansen mellan flickors och pojkars slöjdbetyg minskar, avspeglar sig i de förväntningar lärarna ställer samt att lärare inte gör skillnad på vad de förväntar sig av eleverna oavsett materialinriktning eller kön.

### Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Reflektera och diskutera löpande olika frågor kring jämställdhet med eleverna.

Av läroplanen framgår att skolan ska aktivt verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.<sup>1</sup>

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärare endast i viss utsträckning lyfter frågor kopplat till jämställdhet med eleverna i slöjdundervisningen. Genom att synliggöra och diskutera traditionella könsmonster samt utmana de föreställningar som flickor och pojkar kan ha, ges eleverna möjlighet att utveckla en ökad medvetenhet om könsbundna normer. Detta kan i sin tur bidra till att motverka begränsningar i deras vardag och i framtida val, exempelvis vad gäller utbildning och yrkesinriktning.

---

<sup>1</sup> Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärare löpande reflekterar och diskuterar olika frågor kring jämställdhet utifrån deras föreställning om kvinnligt och manligt. Skolverket har material som kan användas i detta arbete.<sup>2</sup>

### På Skolinspektionens vägnar

**X** Roger Persson

---

Beslutsfattare

Signerat av: Roger Persson

**X** Ann Goliath-Pillola

---

Föredragande

Signerat av: Ann Goliath Pillola

I handläggningen av ärendet har även utredare Maria Hahne deltagit.

---

<sup>2</sup> [Aktivt jämställdhetsarbete i skolan - Skolverket](#) hämtad 2026-06-25.

## Bilaga 1: Granskningens utgångspunkter

### Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Hammarlundens skola 7–9 Syd den 21 maj 2026. Besöket genomfördes av utredarna Ann Goliath-Pillóla och Maria Hahne.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Hammarö kommun med årskurserna 7–9. På skolenheten går cirka 230 elever.

### Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- Två lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

## Bilaga 2: Granskningens utgångspunkter

### Granskningens syfte

Syftet är att granska vissa kvalitetsaspekter i undervisningen i ämnet slöjd i grundskolans högstadium. Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram inom de olika frågeställningarna.

### Granskningens frågeställningar

1. I vilken utsträckning får eleverna en slöjdundervisning som främjar deras möjligheter att arbeta med processen i fokus?
2. I vilken utsträckning ges elever möjlighet att utveckla kunskaper om hållbar utveckling?
3. I vilken utsträckning omfattas slöjdämnet av ett jämställdhetsperspektiv?

### Kvalitetskriterier

#### Processinriktat lärarstöd

Lärarstödet är processinriktat så att eleven visas på möjliga alternativ för att kunna utveckla idéer samt utveckla och använda olika strategier för att lösa sin arbetsuppgift.

Lärarstödet är stöttande och innehåller dialog i form av formativ respons under arbetsprocessen.

#### Utmanande undervisning

Undervisningen är motiverande och utmanande så att alla elever, oavsett nivå i kunnande, stimuleras till utveckling.

Arbetsformerna varierar mellan individuellt arbete och arbete i par eller grupp så att eleverna kan dela erfarenheter i ett gemensamt lärande.

#### Reflektion över process och resultat

Undervisningen innehåller moment där eleverna löpande uppmanas att, tillsammans med lärare, reflektera över sin arbetsprocess, inklusive resultat, i syfte att främja utveckling av handlingsberedskap, kreativitet och självständighet.

**Material- och metodkunskap**

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna en fördjupad förståelse av olika materials egenskaper och ursprung utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Undervisningen innehåller moment för att ge eleverna kunskap om slöjdmeter för framställning av funktionella och hållbara slöjdprodukter.

**Reflektion och val under arbetsprocessen**

Undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att reflektera kring hur det egna arbetet påverkar miljön och välja hur de i den egna slöjdprocessen kan använda olika metoder för resurshushållning.

**Skolans jämställdhetsarbete för slöjdämnet**

Rektor organiserar slöjdämnet så att elever, oberoende av könstillhörighet möts och arbetar tillsammans.

**Jämställdhetsperspektiv i undervisningen**

Läraren reflekterar och diskuterar föreställningar och normer om kvinnligt och manligt tillsammans med eleverna.

Läraren arbetar inom undervisningen för att vidga och utmana elevernas föreställningar utifrån icke-könstraditionellt perspektiv i val av material och metod.

### Bilaga 3: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.<sup>3</sup>

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.<sup>4</sup> Vidare ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.<sup>5</sup>

Av skollagen framgår vidare att alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.<sup>6</sup>

Av läroplanen framgår att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska även främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.<sup>7</sup>

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd.<sup>8</sup> I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår att skolan ska:

---

<sup>3</sup> 26 kap. 20 § skollagen.

<sup>4</sup> 1 kap. 4 § skollagen.

<sup>5</sup> 1 kap. 5 § skollagen.

<sup>6</sup> 3 kap. 2 § skollagen, se även 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen gällande extra anpassningar och särskilt stöd.

<sup>7</sup> Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

<sup>8</sup> 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

- erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt
- ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt och ansvarsfullt sätt, kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga.

Lärarna ska:

- sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.
- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande, stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan och ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar.<sup>9</sup>

Undervisningen i ämnet slöjd ska enligt kursplanen syfta till att eleverna utvecklar förmågan att formge och framställa föremål genom att arbeta med olika material och hantverkstekniker. Eleverna ska bland annat:

- ges möjligheter att utveckla sin skicklighet i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar
- ges förutsättningar att arbeta med färg, form och funktion för att skapa olika estetiska och kulturella uttryck
- ges förutsättningar att utveckla idéer samt överväga olika lösningar och tillvägagångssätt i slöjdarbetet
- ges möjligheter att reflektera över arbetsprocesser och resultat för att fördjupa sitt lärande.<sup>10</sup>

Det centrala innehållet i slöjd för årskurs 7–9 består av följande tre delar: Slöjdens material, verktyg och hanterverkstekniker, slöjdens arbetsprocesser samt slöjdens uttryck och betydelse för hållbar utveckling. Innehållet i undervisningen inom ”slöjdens arbetsprocesser” handlar bland annat om slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning samt reflektion över arbetsprocessen och resultatet. Det

---

<sup>9</sup> Lgr22, 2.2 Kunskaper.

<sup>10</sup> Lgr22, 5 Kursplaner, 5.17 Slöjd.

handlar även om hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.<sup>11</sup>

När det gäller kunskaper om hållbar utveckling framgår i läroplanens första del avseende skolans uppdrag att en viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Genom ett miljöperspektiv får eleverna möjligheter att både ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.<sup>12</sup>

Vidare anges i kursplanen för slöjd att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla förmågan att välja och hantera material för att främja hållbar utveckling. Undervisningen i ämnet slöjd ska ge eleverna förutsättningar att utveckla förmåga att reflektera över arbetsprocesser och resultat utifrån kvalitet, uttryck och hållbar utveckling. En del av det centrala innehållet för årskurs 7–9 handlar bland annat om jämförelser mellan olika slöjdmaterial utifrån deras kvalitet och påverkan på miljön, resurshushållning genom återbruk, reparation samt vård av material och föremål.<sup>13</sup>

Avseende skolans jämställdhetsarbete och jämställdhetsperspektiv i undervisningen framgår följande i läroplanens första del. Skolan ska:

- aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet
- synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling
- organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.<sup>14</sup>

Vidare framgår att skolan aktivt ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. Skolan ska också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska

---

<sup>11</sup> Ibid.

<sup>12</sup> Lgr22, 2.2 Kunskaper.

<sup>13</sup> Lgr22, 5. Kursplaner, 5.17 Slöjd.

<sup>14</sup> Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter.<sup>15</sup>

I läroplanens andra del anges vidare att alla som arbetar i skolan i sin verksamhet ska:

- bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet
- utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt i det vardagliga arbetet.

Läraren ska:

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor
- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.<sup>16</sup>

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.<sup>17</sup> Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas förutsättningar och behov.<sup>18</sup> På skolenhetsnivå ansvarar rektorn för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.<sup>19</sup>

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår bland annat att rektorn:

- har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen
- ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna
- har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och

---

<sup>15</sup> Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

<sup>16</sup> Lgr22, 2.1 Normer och värden.

<sup>17</sup> 2 kap. 9 § skollagen.

<sup>18</sup> 2 kap. 10 § skollagen.

<sup>19</sup> Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen.

organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.<sup>20</sup>

---

<sup>20</sup> Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar.